

WALTER HASENCLEVER: „PAREMPI HERRA”.

Varsinaisena kevätkauden ensi-ilta-
na esitti Tampereen Työväen Teat-
teri eilen Walter Hasencleverin kome-
dian „Parempi herra”.

Samaten kuin Marcel Pagnolin
„Kunnian kauppiaat” on Hasencle-
verin näytelmä vahvasti satiirinen; mo-
lemmissa ruoskitaan yhteiskunnallisia
oloja. Edellisessä se vain tapahtuu
laajemmasta perspektiivistä, siinä
kaupataan „sankarikunniat”, yhteis-
kunnallista tavaraa, „Paremmassa
herrassa” taas on kohteena kotielämä,
kauppatavarana on rakkaus, johto-
tähtenä „asiallisuus rakkaudessa”.
Pagnolin näytelmä on kuitenkin pal-
jon inhimillisempi, se on pohjasävyll-
tään varsin traagillinen ja syytökset
siinä singotaan tosissaan. „Parempi
herra” taas on epätodellinen — siis
„nykyaikaisempi”, mikä sana on pa-
ras panna sitaatteihin, koska näytel-
män nykyaikaisuus muutenkin on hie-
man väljähtänyt — henkilökuvat vah-
vasti karrikoituja ja koko asia otet-
tu kevyemmältä kannalta; puhtaasti
komediana. Siitä johtuen voikin nuori
Compass ottaa kaiken sellaisena kuin
se on, „elää elämänsä hymyillen”, kun
taas „Kunnian kauppiaiden” sankari-
vainajan hymy on ironista.

„Parempi herra” puolustaa joka
tapauksessa hyvin paikkansa työ-

väenteatterissa. Sen monet sivalluk-
set saattavat jäädä jonkin verran ir-
rallisiksi, mutta siitä huolimatta ne
eivät ole tehottomia, päinvastoin hy-
vinkin kirpeitä totuuksia. Näytelmä
on vauhdikas, replikointi nasevaa ja
kuten sanottu, se rakentuu koomillis-
ten aineiden varaan.

Tätä huvittavaisuutta oli myöskin
Työväen Teatterin esityksessä pyrit-
ty alleviivaamaan. Tällä kertaa tosin
tuntui, ettei Kosti E l o n ohjaus ollut
niin kiinteätä kuin esim. juuri „Kun-
nian kauppiatissa”, mutta ensi-illoille
tavannukaista vähäistä kankeutta lu-
kuunottamatta kulki esitys varmoja
latuja. Näyttelijäsuoritukset olivat
tasaisia. Keskustelu ei kylläkään su-
junut niin vaivattomasti, kuin tällai-
nen salonkikomedia, jos niin saa sa-
noa, välttämättä vaatisi, mutta se
seikka korjautunee myöhemmissä esi-
tyksissä. Useita erinomaisen onnis-
tuneitakin kohtauksia kyllä nähtiin;
sellainen oli esim. Möbiuksen ja rva
Schnütchemin kohtaus sykhdyttä-
vässä koomillisuudessaan. „Kypsynei-
den naisten” kokous sensijaan ei an-
tanut kaikkea, mitä siitä olisi irti
saanut.

Yksityisistä saavutuksista on en-
nen muita mainittava Kaarlo K y t ö,
joka jälleen osoitti tehneensä vaka-
vaa työtä. Hänen Möbiuksensa oli
uskottava suhtautumisessaan eri yh-
teiskuntaluokista oleviin naisiin, into-
mielinen rakastaja ja vilkasälyinen
„liikemies” olivat sopivasti tasapai-
nossa. Kusti S a l a hänen sihteeri-
nään oli erinomaisen huvittava, oikea
„rehellinen lurjus”, mutta ehkä hie-
man karkeatekoinen, jotta hänen rak-
kauskirjeiden kirjoittamiskykynsä oli-
si ollut uskottava. Jallu V u o l t e e n
herra Compass oli varmaa työtä, lii-
kemies kiireestä kantapäähän ylitäs-
mällisyydessään ja tavattomassa
ajansäännöstelyssään. Lyyli E r i k s-
s o n hänen „vanhanaikaisena” rou-
vanaan oli hieman liian tärkeä ja te-

rävä, mutta Vappu E l o ja Matti
L e h t e l ä uuden ajan nuorisona, jot-
ka lopuksi todistivat, että rakkaudes-
sa ei voi olla pelkästään „asiallisuut-
ta”, olivat hyvin luonnehdittuja, vilk-
kaita ja asiallisiakin. Möbiuksen toi-
miston kundeista oli O i l i J a a t i n e n
rva Schnütcheninä riemastuttavan
hauska. Elna H e l l m a n haaveelli-
sena palvelustyttönä, Aarne J a a t i-
n e n salapoliisina ja Einari K e t o l a
sihteerinä hoitivat vähäiset osansa
moitteettomasti.

Lavastuksen oli Jussi K a r i suo-
rittanut hyvin. Vähällä vaivalla ja
nopeasti saatiin näyttämökuvat vaiht-
tumaan. Erikoisen kaunis oli viiden-
nen näytöksen puistokuva. Sellaista
värien sointua näyttämöllä harvoin
näkee. Sisäkuvat taas olivat ilmeisiä
ja tilavia, missä suhteessa Karin la-
vastukset ovatkin voittamattomia.

Lähes täysi katsomo osoitti run-
saasti suosiotaan. Useat näyttelijät
saivat kukkia. — „Parempi herra”
ansaitsee monta täyttä huonetta.

Y. W.

Maria Jotunin huvinäytelmä Työväen Teatterissa.

Eilinen ensi-ilta: »Savu-uhri eli Luojankukkarossa».

Maria Jotuni on nykypäivien naispuolisista kirjailijoistamme omaperäisin persoonallisuus. Hänen parikymmenvuotinen kirjallinen tuotantonsa käsittää suuren joukon novelleja, kansankuvauksia ja näytelmiä, jotka kaikki ovat osoittaneet hänet teräväksi huomioitsijaksi, rohkeaksi ja älykkääksi kirjailijattareksi. Novellikirjailijana häntä voidaan pitää maamme ensimmäisiin kuuluvana ja hänen monet näytelmänsä, jotka ovat laadultaan kansankomedioita, todentavat, että hän tarkoin, viimeistä piirtoa myöten tuntee kuvattavansa. Varsinkin näin on laita, kun hän kuvaa maalaisväestön ja kaupunkien ns. „puolivillaisten” elämää. Miten yksinkertaisien, mutta sattuvien keinojen avulla hän suppeassa ja elävässä vuorokeskustelussa paljastaa näkyviimme ihmiskohtaloita! Vaikka kuvattava tapahtuma pohjaltaan saattaa olla hyvinkin traagillinen, on Maria Jotunilla taito asettaa henkilönsä koomilliseen valaistukseen, horjattamatta kuitenkaan pilkalliseen sävyyn. Hänen kirjallinen toimintansa tuo omasta kirjallisuudestamme lähinnä mieleen Aleksis Kiven kaikkivoittavan ja hyväntahtoisen komiikan, jossa kirjailija myötäeläen henkilöittensä kanssa antaa kaikelle kuvattavalleen sovittavan ja ymmärtävän hohteen.

„Savu-uhri eli Luojankukkarossa”, joka eilen illalla esitettiin ensi kerran Tampereen Työväen Teatterissa, noudattaa samoja linjoja kuin Maria Jotunin kansankuvaus yleensä. Sen tapahtumapaikka on pieni maaseudun kylä, jonne poikana kodistaan lähtenyt ja kaupungissa kyyppariksi „noussut” mökkilläisen poika, Aappo, palaa aikuisena omaisiaan katsomaan, mukanaan morsian, kaupunkilainen ompelijatar. Tämän itsestään pienen tapahtuman kehyksiin saa kirjailijatar sopeutuksi monisäikeisen ja yllättäviä tilanteita sisältävän huvinäytelmän. Rinnastamalla kaupunkilaisten ja maalaisten erilaiset katsantotavat ja elämänkäsitteet kirjailijatar terävällä tavallaan ja syvällä ihmistuntemuksellaan koomillisuuden hyväntahtoisessa valaistuksessa kirkastaa eteemme ihmistyyppisiä, joiden kohtaloille me saatamme nauraa, mutta samalla tuntee niiden yhteydessä elämän kirpeiden. Kirjailijatar, joka monissa novelleissaan on

näyttänyt taitonsa sujuvan keskustelutyylin luojana, osoittaa sen myöskin näytelmissään. Ensikuulemalta monet hänen leikkaavat ja syvää elämänyvisäystä sisältävät repliikkinsä saattavat mennä ohji tarkemmin huomaamatta varsinkin näin on laita komediassa, mutta jokin yksinäinen lause voi kuitenkin jäädä mieleen ja jälkeensä herättää hedelmällisiä ajatuksia.

Tampereen Työväen Teatteri on entuudestaan tunnettu kansannäytelmien mainioista esityksistä. Eilinen ensi-ilta seurasi ennen rastittuja lauluja. Mitään erikoisemmin uutta ei siinä entiseen verraten ollut havaittavissa, mutta tälläkin kertaa oli näytelmän kokonaisuus tasaista ja luontevaa, mistä tietysti lankeaa kiitos näytelmän ohjaajalle, johtaja Kosti Elolle.

Kaarlo Kytö ja Elna Hellman olivat yksityisistä esittäjistä ne, joihin katsojan huomio eniten kiintyi. Ensimmäinen, joka viime aikoina on saanut tilaisuuden kokeilla

koomillisissa tehtävissä, osoittaa kykenevänsä hallitsemaan tämänkin alan. Hänen kyypparinsa oli sormenpäitä myöten ehyt luomus. Siinä oli väärentämätöntä liikatuenteellisuutta ja oikeata henkeä, joka riemastutti katsojaa. Elna Hellman, edellisen morsiamena, oli niinkään löytänyt oikeat ilmaisukeinot ja varsinkin toisen näytöksen replikointi oli sattuvasti luonnehdittua. — Oili Jaatin mökkilläis-Riikkana ja vehnäkauppiana loi hyväntahtoisen ja herttaisen tyyppin henkilöstään. — Lyyli Eriksson tukeana leskimäntänä, Staava Haavelinna Aapon äitinä ja Vappu Elo Annana, piikatyttönä, josta sittemmin tulee Aapon morsian tämän luovuttua kaupungista tuomastaan, esittivät osansa tottuneesti ja kokonaisuutta silmälläpitäen. Kusti Sala Aapon isänä, yksinkertaisissa oloissa elävänä mökkilläisukkona, Matti Lehtelä hänen nuorempana poikanaan, Einari Ketola Mäen isäntänä ja Aarne Jaatinen edellisen poikana olivat niinkään hyviä tyyppisiä, niin että kokonaisuus, kuten sanottu, säilyi eheänä ja uskottavana. Kunkin näyttelijän luomus erottui kylläkin tarpeeksi toisistaan, mutta ei silti eksynyt liian etäälle.

Eilisiltana oli katsomossa hauskaa, ja uskottavaa on, että teatteri myöhäiskeväästä huolimatta komediolla koota useita täysiöineitä. Suosionosoitukset esittäjille jatkuvat pitkin iltaa sydämelliset, ja esittäjille ojennettiin kukkia.

T. A.

»Savu-uhri» Työväen Teatterissa.

Maria Jotunin „Savu-uhri” on vallan sukkelaasti rakennettu esinäytös, jossa köyhän mökin poika kymmenen vaellusvuoden kuluttua palaa takaisin kotikonnulleen vallan „syyppariksi” kohonneena ja kaupunkilaismorsiamensa kera, mutta kaksi seuraavaa näytöstä eivät enää ole yhtä riemukkaita: monet sivuhenkilöt pyrkivät sekoittamaan juonta, ja komellukset ovat lopuksi sangen teennäisiä. Näytelmän kaikki henkilöt ovat kuitenkin terävästi piirrettyjä tyyppisiä, joitten varassa tämä harmiton komedia sittenkin koko ajan jaksaa pysyä huvittavana.

Tämä on asianlaita ainakin silloin, kun teatteri kykenee oikealla, riemukkaalla tavalla elävöittämään tyyppit — ja realistisen kansankomedian alalla Tampereen Työväen Teatteri onkin tällä hetkellä voittamaton. „Savu-uhri” esitys on siitä jälleen todistuksena, sitä ei lie valmisteltu erikoisemmalla huolella tai syventymisellä, mutta juuri valvattomuus on yksi sen kaikkein miellyttävimmistä ominaisuuksista. Kosti Elo ja hänen joukkonsa kykenevät vanhan rutiinin perusteella harvinaisen joustavasti sopeutumaan tällaisiin tehtäviin, ja sekä ohjauksessa että yksityissuorituksissa on monia sekä sattuvasti että humoristisesti nähtyjä realistisia detalleja (syljeskeleminen näyttämöllä ei kuitenkaan ole mikään taidekeino).

Kaarlo Kytö oli muuntanut „Valloksen hevosen” Leopoldinsa suomalaiseksi edeskäyväksi ja samalla kiristänyt tyyppin vielä terävämmäksi karrikatyypiksi. Muutamista liian selvästi yleisölle osoitetuista ilmeistä huolimatta olikin hänen Aapponsa kauttaaltaan hyvää työtä, pikkupiirteitä myöden onnistunutta hyväntuulista irvistelyä. Hänen morsiamenaan, ompelijatar Hilda Mustikkamaana teki Elna Hellman ulkonaisesti, sekä eleiltään että puvultaan, yhtä onnistuneen, vaikka paljon ilkeämmän karrikoinnin — ylimeno toisessa näytöksessä „todellisen minän” paljastamiseen ei kuitenkaan ollut riittävästi perusteltu. Osa on muuten sikäläkin epäkiitollinen, että sitä ei pääse viemään loppuun asti. — Väärentämät

tömistä maalaisista on vaikeata asettaa ketään etusijalle: teatterin vanhan kantakolmikoon, *Kusti Sala, Staava Haavelinna* ja *Lyyli Eriksson* täytynee kuitenkin myöntää muitakin onnistuneemmaksi, ennenkaikkea Staava Haavelinnan herkästi ja kauniisti piirretyn äidin. Ukkojen yhteiskohtaus kaivolla oli myös varsin riemullista nähtävää — siis paitsi *Salaa Väinö Luulonen, Arne Jaalinen, Matti Lehtelä* ja *Einari Ketola*, jonka komiikka kerrankin oli oikealla alallaan. *Olli Jaalisen* vehnäkauppias oli ulko-kohtainen, ja *Vappu Elon* ihastuttava piikatyttö oli niin hyvä eräissä toisen näytöksen kohtauksissa, että olisi toivonut hänen jaksavan säilyttää tämän vireen koko ajan.

Jussi Karin kesätuntoiset dekoratit.

H—m.

Soomlased tulid alles lõuna ajal.

Esmaspäeva hommikul pidi Walka jõudma Tampere meeskoor. Hõimlasti oli jaama vastuvõtma tulnud linnapääd *J. Soo*, Soome konsul *R. Uibopuu*, malemapäälisk major *Hiiob*, major *Grasmendorf* Naisfelfsi ja Naiskodukaitse tege-

lasti ning Kunsti felfsi laulukoor hr. *Fr. Klementiga*.

Rong hilines õige tubliste, kuid rahvas, keda oli kogunenud jaama õige rohkesti, ootas kannatlikult.

Rongi tulles aga selgus, et soome lauljad ei sõitnudki selle rongiga. Nad olid Tartusse maha jäänud.

Tampere laulumehed pidid Walka jõudma kiirrongiga kell 4,17 p. l.

Õhtul, algusega kell 8, on „Säde“ aias kontsert.

TAMPERE MEESKOORI

Juhataja: **Elias Kyander**

KONTSERTSÕIDUL E E S T I S

SUVEL
1932

Hind 10 sendini

Soomlased laulsid Harjumäel.

Reede hommikul saabus ringreisilt tagasi Tampere töölisühingu meeskoor ja andis oma vabanduskontserdi jamal õhtul Harjumäel. Eesti keeles lauldi Hermann „Meeste laul“, sellele järgnes soomekeelne laulude ees-
latva. Väga omapäraselt kostsid soome rahvalaulud millest mõnd tuli korrata. Koorijuhd *Elias Kyander* oli võimetus kuulata ka solistina. Koori teine solist *Aarlo Kivi* esines meeldivalt tenorisoolos. Koorile väljendati kiitust niisugasti publikult kui ka meite muusikategelastelt. Tervitati ja anti lilli „Collegium Musicum“ ja mõnede koorijuhatajate poolt.

Suuldamasti olewat ringreis soome kooril õnnestunud hästi, kuigi ei saavat kiidelda suurte tuludega. Loota võib aga, et kontsertereis ei annud puudujääki. Tampere meeskoor lahkus laupäeva hommikul aurikul „Suomi“ Selsingi, kust juba pühapäevaks loodetakse jõuda tagasi Tampere.

Tampere meeskoorile

ja tema juhatajale, laulukunstnik-הללוואלע, hra *Elias Kyander'*ile

üidamlit tänu ja tõsine lugupidamine Eesti lewitatud launi koorilaulu eest.

Collegium Musicum

juhatus: prof. *A. Topman*, *M. Viltse*, *L. Saar*,
M. Laurimann, *J. Rappel*, *M. Heinmetz*.

Tampere meeskoori kontsert N. Jõesuus

Kiitwaid arwustusi Soome ajalehis.

Elias Kyander, koorijuht.

25. stp., teatawasti, esineb Narwa-Jõesuus kontserdiga 40-liikmelises koosseisus Tampere meeskoori Soomest. Solistidest on kooril kaasas Kaarlo Rytö, tenor ja Elias Kyander, bariton.

Uspool toome wäljawõtteid Soome ajalehist, mis küllaldaselt peegeldawad hõimuwellede meeskoori laulutaset. „Uamulehti“ 29. 3. 32. kirjutab: „Et koor wiia nii kangele, peab koorijuht ise oskama laulda ja suutma pakkuda koorile rohkem kui harilikku kooridõpetust. Need wõimed koorijuhina näiwad olewat helilooja Elias Kyanderil, sest muudu ei wõi taibata, et koor on wõinud tõiasta sellele tasemele, millisel ta on osustades eilse kontserdi järele. Kooril on nimelt õige ühtlased ja ühewäärilised hääled. Eimene tenor on selge ja ühtlane ja tundub, et mõnigi liige ilma tähelepandawana pingutusega wõib tõiasta kõrge b-ni, wõib olla kõrgemalegi. Teised, bassid on samuti õige mahlakad. Koor on sõnakuulelik oma juhtile ega kannustu karjuma isegi mitte for-tismides.“

Kontserdi 11 numbrist koosnew kawa sisaldas hulga meeskoori kirjandusest walitud laule, kammis raskeidki, nimetame kas wõi kuula „Itapilwiä“ (Shtupilwed) ja Lin-nala „Jääkentillä“ (Jääwäljal), samuti Palmgreni „Siiden orjain laulu“ (Bõrgu orjade laul). Neist esitati, eriti esimene ja ka wiimane wastawalt suurtelegi nõudmistele.“

„Kansan Lehti“ 29. 3. 1932. kirjutab: „Tampere T. U. Meeskoori eilne kontseri kontsertsaalis andis erili soodsa pildi praegusest tasemist ja tööinnust. Kooril on erili hea hääletagawara. Peale selle tarwitab koor fortet erili mahlakalt, eksimata sealjuures ülepingulusse ning pianissimo on täieliselt kooskõlaline. Ka rütm püsis eilses esituses terwena, kuna tempo oli osawalt kohandatud laulja häälematerjali wõimelele wastawaks.“

Kawa oli mitmekülgselt koostatud, kuulaja seisukohalt erili huwitaw ja andis koorile hea juhuse esitada oma wõimeid kõige paremas walguses. Alguslauluna lauldi Kaupi „Laulun on woima ja mahli“ (Laulul on jõud ja wõim) jõurikkalt ja kindlusega, järgmine Pesola omapärane helitöö „Köyhän pelto“ (Waese põld) oli piinlikult ja hoolikalt läbiwiidud.“

Kaarlo Rytö, solist.

TAMPEREEN TYÖVÄEN TEATTERISSÄ

oli menestyksellinen kotimainen ensi-ilta, Väinö Syvänteen „Kuisma ja Helinä“, lauantaina. Kuvassamme kohtauksia eri näytöksistä. — Esityksen lähempi arviointi taideosastossa.

Tampereen Työväen Teatteri aloitti ensi-iltansa onnellisesti.

»Kuisman ja Helinän» ensi-esityksessä yleisöä täysi huone.

Tampereen Työväen Teatteri aloitti näytäntökauden ensi-iltojen sarjan kolminäytöksisellä kotimaisella uutuu-della „Kuisma ja Helinä“. Näytelmän on Väinö Syvänteen vapaasti dramatisoinut Larin Kyöstin tunnetun samannimisen runoelman aihetta käyttäen. „Kuisma ja Helinä“ on — mainitakseni lyhyesti juonen pääsisällön, vaikka se Larin Kyöstin runon ja äskettäin esitetyn filmin perusteella lieneekin yleisesti tunnettu — tarina petetystä rakkaudesta. Suomalaiseen maalaistaloon saapuu parvi kasakoita, kuumaverisiä idän poikia aloittaakseen Eroksen „sodan rauhan aikana“ ja siinä sodassa hyvin menestyenkin. Talon ottotyttö, untuvainen Helinä, „kuin on joella hento ulpu“, niinkuin runossa mainitaan, rakastuu tuliseen kasakkapäällikköön Kuismaan, joka saa kiedotuksi tytön pauloihinsa hehkuvilla lauluillaan, lupauksillaan ja uljaalla ratsastuksellaan. Kuisman ja Helinän välillä syntyy kesän kestävä rakkaussuhde. Talon renkivouti Isma rakastaa myös Helinää, pyytäen häntä vaimokseen jo ennen kasakoitten tuloa, mihin Helinä ei kuitenkaan suostu. Kun Isma sitten tulee tuntemaan Kuisman petollisen luonteen, syytty hänen sydämessään viha tätä kohtaan. Ismasta ja kasakka Mischkasta, joka kertoo Kuisman houkutelleen itselleen hä-

nenkin morsiamensa Darjan kasakoitten kotimaassa, tulee hyvät ystävät ja yhdessä he vihaavat Kuismaa, haluten surmata hänet. Kesän mentyä saavat kasakat käskyn poistua kylästä, mutta ennen lähtöä syntyy Isman ja Kuisman välillä riita, joka näytelmässä päättyy siten, että Isma surmaa Kuisman. Helinä, joka Kuis-malle ilmoittaa tulevansa äidiksi, tulee mielipuoleksi. Tekijä on dramatisoinnissaan varsin tuntuvasti poikennut runoelman juonesta, seuraten enemmän filmitekstiä kuin runoa. Niinpä runon mukaan Kuisman ja Helinän rakkaustarina päättyy siten, että Kuisma lähtee talosta ja Helinä surunmurtamana harhaillessaan eksyy rai-loon, hukkuen.

On varsin uskallettua ryhtyä dramatisoimaan runoa yleensäkin, saattikka niin herkkää ja hienovaraista runoelmaa kuin tässä kysymyksessä-oleva. Se on haurasta kristallia, joka jokapäiväisen elämän ilmakehässä pirstoutuu. Sellainen runon henki ja arkisen elämän sykähtely ovat jota-kin toisilleen vierasta, niin elävän elämän synkkää tarinaa kuin tuossa runossa kerrotaankin. Askel runon etäisistä esteettisistä kauneusmaailmoista jokapäiväisen elämän karkeaan proosaan on pitkä, liian pitkä. Tekijälle on ansioksi kuitenkin myönnettävä, ettei hän kokonaan ole käsittellyllään

särkenyt runon haurasta, sanoisinko kuulakasta kauneutta, vaan on hän saanut sitä säilymään erinäisissä kohtauksissa runsaastikin, mikäli hän on pyrkinyt sitä säilyttämään. Varsinkin toinen näytös päättyy tässä suhteessa mielestäni erinomaisesti, mutta tunnelman särkee taas kolmannen näytöksen alussa oleva farsimainen tappelukohtaus. Muutenkin on Larin Kyöstin kertomus vakavaan tai paremminkin suorastaan lohduttoman traagilliseen tarinaan sisällytetty liian paljon karkeahkoa huumoria, joka, uhkaa paikoitellen pilata koko kappaleen. Laulut ja tanssit jo kyllä tarpeeksi tarjoavat vaihtelua, jota sillä nähdäkseni on etsitty. Nauru ei toki ole paikallaan siinä, missä elämän traagillisimmat pohjavoimat lyövät arpaa ihmisten kohtaloista. Voidaan myöskin olla eri mieltä siitä, olisiko näytelmä ollut päätettävä siten kuin se päättyy, vaan eikö olisi ollut parempi seurata tässäkin runon kertomusta. Helinän kolkko ja synkkä tarina jää nyt varjoon, vaikka runo mielestäni on etupäässä kertomus raakamaisen miehen intohimojen uhriksi joutuneen hennon ja viattoman tytön surullisesta kohtalosta. Runossa painopiste on Helinässä ja hänen kohtalossaan, kun se näytelmässä siirtyy Kuismaan ja Ismaan.

Kokonaisuudessaan on kappale kuitenkin edellämaituista yksityiskohdisti huolimatta, joista voidaan olla eri mieltä tekijän kanssa, kaunis teatristus hänen kieltämättömistä draamallisista lahjoistaan, kunhan ne kypsyneinä pääsevät ilmaantumaan.

Tampereen Työväen Teatteri on pannut parastaan illan onnistumiseksi. Tuskinpa voitaneenkaan olla muuta kuin yhtä mieltä siitä, että tea-

teri ponnistuksissaan joka suhteessa onnistui. Näytelmän oli ohjannut Kosti Elo ja niinpä tuntuivatkin tämän ohjauksen jäljet joka paikassa. Kokonaisuudessaan oli esitys taiteellisesti eheä ja tuntui siinä aidon, suuren taiteen henki pitkin matkaa. Näyttelijät olivat erinomaisessa vi-reessä täyttäneen tehtävänsä jopa loistavastikin. Pääosissa esiintyivät Kaarlo Kytö Kuismana ja Vappu Elo Helinä. Kaarlo Kytö antoi selkeästi nähdyn ja hahmoitellun kuvan kevytmielisestä kasakkapäälliköstä, joka huvitteleiksen leikkitelemällä ihmisten elämällä. Paikoitellen oli Kuisman infernaalisuus ehkä viety epäinhimillisen pitkälle, niin konnamaiseksi ja raa-aksi kuin Kuisma luonteeltaan onkin käsitettävä. Kydössä oli kyllä tarpeeksi tulisieluista, villiä aron poikaa, joka seurauksista välittämättä tallaa viattoman elämän jal-koihinsa. Vappu Elo oli saanut vaikean tehtävän, josta hän kuitenkin suoriutui kaikella kunnialla. Hän voi olla iltaansa tyytyväinen. Ensimmäisessä näytöksessä haitannut halu ottaa itsestään irti „ulpua“ enemmän kuin tarpeellista, poistui vähitellen toisessa ja kolmannessa näytöksessä, joissa näyttelijättären luontaiset henkilökohtaiset ominaisuudet paremmin pääsivät oikeuksiinsa. Näyttämölläkin, niin paradoksaaliselta kuin se kuulostaneenkin, saavutetaan nähdäkseni parhaimmat tulokset, ei näyttelemällä, vaan eläen esitettävää osaa yksinkertaisesti ja luonnollisesti. Kolmas näytelmän päähenkilöistä, vakavan, mutta kaikin puolin rehdin ja oikeamielisen renkivoudin Isman osa oli Aarne Jaatisella, jonka Isma oli erittäin miellyttävä tuttavuus. Se oli illan parhaimpia saavu-